

Santa Maria Savall

Balenyà

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Sauva Negra
Emplaçament Davant de l'embassament, sobre el camí

Coordenades:

Latitud: 41.78801
Longitud: 2.19399
UTM Est (X): 433027
UTM Nord (Y): 4626554

Classificació

Número de fitxa 08017 - 14
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic
Segle XII-XIII
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Es troba en estat ruïnós.
Protecció Inexistent
Número inventari IPA 34412
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08017A014000130000OW
Autoria de la fitxa Marta Lloret Blackburn- Antequem, S.L.
Data de registre de la fitxa: dv., 13/12/2013 - 01:00

Descripció

Les restes conservades del petit cenobi de Santa Maria Savall són les d'una església romànica construïda entre els segles XII i XIII. Està composta per dues naus paral·leles de planta rectangular i cobertes amb volta de canó de pedra. La nau principal presenta un portal rebaixat al costat de llevant i un absis quadrangular al de ponent. En un extrem de la façana de tramunana s'hi obre en arc de mig punt una petita capella quadrangular coberta amb volta de canó. La nau principal comunica amb la de migdia a través d'un arc de mig punt de pedra, com també s'obre amb dues finestres geminades d'arc de mig punt. Aquesta segona nau presenta una cornisa motllurada des d'on arrenca la volta, així com dues espitlleres al mur de migdia. L'aparell dels murs de la construcció és de carreus escairats disposats en filades regulars. Els murs de llevant i ponent estan parcialment enderrocats, com també part de la volta i de les parets interiors. Els murs i la coberta estan parcialment tapats de vegetació. A l'entorn de l'església s'hi observen restes d'altres edificacions.

Història

L'indret de Sauva Negra està documentat des del segle X, ja que consta entre les afrontacions d'un alou, on hi havia la vila de Calsina i una església. Durant el segle XI, el monestir de Sant Benet de Bages i Berenguer Ató van disputar-se el domini de l'alou, malgrat que la mare del darrer, Trudgards, n'havia fet donació al monestir. Tanmateix, el vil·lar de Calsina i l'església seguiren en mans de Berenguer Ató i els seus descendents, que residien al proper vil·lar de Càsoles, documentat des de l'any 898 en l'acta de consagració de Sant Martí del Congost. La primera referència documental on s'esmenta el nom de Santa Maria de Selva Negra la trobem en un document del 1121, localitzat al mas Espina de Collsuspina. A principi del segle XIII, la pubilla Dolça de Càsoles es casa amb Bernat Alfanec de Muntanyola i van fer un dot a la capella de Santa Maria. En aquest període hi havia una petita comunitat monàstica de donades, al capdavant de la qual hi havia el rector Bernat de Grau. L'any 1241 l'església ja consta com a Santa Maria de Savall i contava amb un gran nombre de feligresos, que assistien als oficis i festivitats amb gran devoció i que sovint es feien enterrar al seu cementiri. Els mateixos senyors de Càsoles va ser enterrats en una tomba que hi havien fet construir vers el 1218. Al segle XIV trobem que la comunitat monàstica s'havia extingit i l'església estava sota el domini dels senyors de Centelles, per la qual cobraven censos als masos veïns. La rectoria fou reformada al segle XV, però molts dels seus beneficiats van deixar de residir-hi. A partir del segle XVIII passaria a ser administrada pel rector de Santa Coloma Sasserra, que només hi assistia per celebrar-hi una missa cada quinze dies. Des d'aleshores la capella va patir un abandonament progressiu, fins que l'any 1887 el bisbe de Vic, Josep Morgades, va prohibir-hi el culte a causa del mal estat de conservació que presentava. Fins a mitjans del segle XX, els masovers que vivien a la casa del costat li van donar un ús agrícola.

Bibliografia

- CATALÀ, P. (1990). Els Castells Catalans. Barcelona: Rafel Dalmau.
- Inventari del Patrimoni Cultural Immoble de Catalunya. Patrimoni Arquitectònic. Balenyà (Osona). Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. Generalitat de Catalunya.
- PLADEVALL, A. (1991). Balenyà, un terme històric. Els Hostalets de Balenyà i el seu municipi. Vic: Eumo Editorial / Hostalets de Balenyà: Ajuntament dels Hostalets de Balenyà.
- PLADEVALL, A. (1987). Centelles: aproximació a la seva història. Vic: Eumo Editorial / Centelles: Ajuntament de Centelles.
- ROMA, F. (2013). Patrimoni existencial del Brull, Centelles, Collsuspina, Hostalets de Balenyà i Seva. Patrimoni existencial, 3. Madrid: Bubok Publishing.
- VIGUÉ, J., dir. (1984). Catalunya Romànica. Osona I, vol. II. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

